

Секція Право	
УДК 342.7:342.9	
Дата першого надходження статті до видання	2026-02-24
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-03-25
Дата публікації/оприлюднення	2026-03-30

**Реалізація права на інформацію в умовах воєнного стану:
адміністративно-правовий аспект**

Ковбас Ігор Васильович

доктор юридичних наук, завідувач кафедри публічно гоправа, Чернівецький
національний університет імені Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-7039-1586>

Друцун Тетяна Іванівна

кандидат юридичних наук, Чернівецький національний університет імені Ю.
Федьковича, м. Чернівці, Україна,

<https://orcid.org/0009-0001-6083-2402>

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану в адміністративно-правовому аспекті з урахуванням процедурних стандартів його забезпечення. Досліджено еволюцію наукових підходів до забезпечення балансу між правом громадян на доступ до інформації та потребами держави у сфері національної безпеки, зокрема в умовах запровадження правового режиму воєнного стану.

Обґрунтовано, що введення воєнного стану зумовлює трансформацію адміністративно-правового регулювання доступу до публічної інформації, посилює роль державних органів у регулюванні інформаційних відносин та потребує чіткого розмежування інформації з обмеженим доступом і відкритих даних. Особливу увагу приділено аналізу механізмів адміністративного контролю та процедурного забезпечення реалізації права на інформацію, зокрема порядку подання інформаційних запитів, строків їх розгляду та способів оскарження рішень органів влади.

Виявлено основні проблеми правозастосовної практики, зокрема неоднорідність підходів до обмеження доступу до інформації, недостатню нормативну визначеність критеріїв допустимості таких обмежень, а також ризики порушення принципів прозорості та підзвітності. Обґрунтовано доцільність адаптації загальних принципів адміністративної процедури до умов воєнного стану як засобу забезпечення пропорційності обмежень, правової визначеності та ефективного захисту прав громадян.

Зроблено висновок, що подальший розвиток адміністративно-правового регулювання реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану потребує узгодження нормативних підходів, удосконалення процедур контролю та формування збалансованої правозастосовної практики, здатної забезпечити поєднання публічних інтересів держави та конституційних прав громадян.

Ключові слова: право на інформацію, воєнний стан, адміністративне право, доступ до публічної інформації, адміністративна процедура, обмеження прав, принцип пропорційності.

Implementation of the Right to Information under Martial Law: Administrative and Legal Aspect

Kovbas Ihor

Doctor of Law, Head of the Department of Public Law, Chernivtsi National University
named after Yu. Fedkovych, Chernivtsi, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-7039-1586>

Drutsul Tetyana

Candidate of Law, Chernivtsi National University named after Yu. Fedkovych, Chernivtsi,
Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0001-6083-2402>

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the implementation of the right to information under martial law from an administrative and legal perspective, considering the procedural standards for its support. The study examines the evolution of scientific approaches to balancing the citizens' right to access information with the state's national security needs, particularly in the context of the legal regime of martial law.

It is substantiated that the introduction of martial law leads to a transformation of administrative and legal regulation regarding access to public information, strengthens the role of state bodies in regulating information relations, and requires a clear differentiation between restricted information and open data. Particular attention is paid to the analysis of administrative control mechanisms and procedural support for the realization of the right to information, including the procedure for submitting information requests, timeframes for their consideration, and methods for appealing decisions of public authorities.

The study identifies the main problems of law enforcement practice, including the inconsistency of approaches to restricting access to information, insufficient regulatory clarity regarding the criteria for the permissibility of such restrictions, and the risks of violating the principles of transparency and accountability. The expediency of adapting the general principles of administrative procedure to martial law conditions is justified as a means of ensuring the proportionality of restrictions, legal certainty, and effective protection of citizens' rights.

It is concluded that the further development of administrative and legal regulation of the right to information under martial law requires the harmonization of regulatory approaches, improvement of control procedures, and the formation of a balanced law enforcement practice capable of ensuring the combination of the state's public interests and the constitutional rights of citizens.

Keywords: right to information, martial law, administrative law, access to public information, administrative procedure, law enforcement.

Вступ

Постановка проблеми. Реалізація права на інформацію в умовах воєнного стану є одним із ключових аспектів ефективного функціонування органів державної влади та забезпечення прозорості їх діяльності. Право на доступ до публічної інформації виступає важливою складовою демократичного врядування, сприяє підзвітності органів влади та забезпечує прозорість прийняття рішень. Водночас у період воєнного стану державні органи отримують додаткові повноваження щодо регулювання та обмеження інформаційних потоків, що створює нові виклики для дотримання принципів законності, пропорційності та правової визначеності.

Сучасна адміністративно-правова доктрина підкреслює необхідність збалансованого підходу до реалізації права на інформацію, який одночасно враховує

інтереси національної безпеки та забезпечує ефективну роботу органів влади. Відсутність чітких процедур і єдиних критеріїв обмеження доступу до інформації у воєнний час породжує неоднозначність правозастосовної практики та підвищує ризик зловживань.

Для держави ця проблематика набуває особливої актуальності у зв'язку з посиленням ролі органів управління під час воєнного стану та необхідністю визначення прозорих механізмів надання та обмеження інформації, контролю за їх дотриманням та забезпечення ефективності діяльності органів влади. В умовах таких викликів виникає потреба у комплексному науковому аналізі адміністративно-правових підходів до реалізації права на інформацію, оцінці ефективності наявних процедур контролю та розробці рекомендацій щодо їх удосконалення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану розглядається у межах адміністративного та конституційного права. Адміністративно-правові засади цього права формуються на основі чинного законодавства, яке визначає принципи відкритості, доступності та гарантованості інформаційних прав громадян. У воєнний час ці принципи реалізуються з урахуванням державних інтересів та завдань національної безпеки, що передбачає одночасне забезпечення ефективної роботи органів влади та дотримання права населення на отримання публічної інформації.

Окремі аспекти адміністративно-правового забезпечення права на інформацію громадян досліджувалися у працях Л. В. Кузенко [12], де обґрунтовано значення цього права у сфері державного управління, а також І. А. Толкачової та А. А. Петухової [13], які аналізують роль медіа та публічних каналів доступу до інформації у механізмах його реалізації. Питання функціонування права на інформацію як частини конституційних прав людини та громадянина розглядаються у дослідженнях С. О. Гриненка та І. М. Зеленської [14], а також В. В. Фурмана [18], які підкреслюють його значення для забезпечення прозорості, підзвітності органів влади та демократичного врядування відповідно до норм українського законодавства.

Сучасний етап наукових досліджень характеризується посиленою увагою до трансформації права на інформацію в умовах воєнного стану. Зокрема, Ю. О. Ключ [16], В. М. Кондратенко та О. А. Сокурєнко [17], а також А. С. Чистякова і Д. В. Костенко [15] розглядають проблеми обмеження доступу до інформації, забезпечення інформаційної безпеки та необхідності дотримання балансу між публічними інтересами держави й правами громадян.

Водночас практичні аспекти реалізації права на інформацію в умовах особливого правового режиму відображені у відповідних нормативних актах і рішеннях органів державної влади, зокрема Указі Президента України про введення воєнного стану [7], Законі України «Про правовий режим воєнного стану» [9], а також рішеннях Ради суддів України щодо обмеження доступу до публічної інформації [5] та відомчих актах, що регулюють взаємодію зі медіа [8].

Незважаючи на значний науковий доробок і сформовану нормативну базу, у сучасній доктрині залишаються недостатньо дослідженими питання адміністративно-процедурного забезпечення реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану. Зокрема, потребують уточнення критерії допустимості обмеження доступу до інформації, механізми адміністративного контролю, а також гарантії ефективного оскарження рішень органів влади.

Таким чином, аналіз наукових джерел і нормативної бази свідчить про необхідність подальшого комплексного дослідження адміністративно-правових механізмів реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану з урахуванням сучасних викликів і практики правозастосування.

Виділення невирішеної частини проблеми. Попри наявний науковий доробок, недостатньо досліджено адміністративно-правові механізми реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану. Зокрема, не визначені чіткі процедури обмеження доступу, відсутні єдині критерії допустимості обмежень, нестабільні підходи до розгляду інформаційних запитів та оскарження рішень органів влади, а також недостатньо розвинуті механізми контролю за дотриманням правових стандартів. Це створює ризики порушення прозорості діяльності органів влади та ускладнює забезпечення ефективності публічного управління.

Мета статті. Метою дослідження є здійснення комплексного наукового аналізу адміністративно-правових засад реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану як важливої складової забезпечення конституційних прав громадян та ефективного функціонування публічного управління. Досягнення зазначеної мети зумовлене об'єктивною необхідністю формування збалансованого підходу до поєднання принципу відкритості діяльності органів державної влади із потребами забезпечення національної безпеки, оборони та публічного порядку в умовах особливого правового режиму.

У межах дослідження передбачається теоретичне та прикладне осмислення сутності права на інформацію як елементу системи адміністративного права, а також визначення особливостей його реалізації в умовах воєнного стану, зокрема з урахуванням допустимих меж обмеження доступу до публічної інформації. Реалізація поставленої мети потребує системного аналізу чинного законодавства України, практики його застосування та відповідності міжнародним стандартам у сфері прав людини, що має принципове значення для забезпечення правової визначеності, пропорційності обмежень і захисту прав громадян.

Для досягнення визначеної мети дослідження передбачається вирішення комплексу взаємопов'язаних завдань, спрямованих на аналіз адміністративно-правових механізмів доступу до публічної інформації, визначення критеріїв допустимості її обмеження в умовах воєнного стану, дослідження процедур подання та розгляду інформаційних запитів, а також механізмів адміністративного оскарження рішень органів влади. Значну увагу приділено дослідженню ролі органів державної влади у регулюванні інформаційних потоків, забезпеченні інформаційної безпеки та підтриманні довіри громадян до публічних інституцій.

Окремим напрямом дослідження є обґрунтування необхідності вдосконалення адміністративно-процедурного регулювання реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану шляхом уніфікації процедур, підвищення прозорості діяльності органів влади та забезпечення ефективних гарантій захисту прав громадян. Це сприятиме формуванню збалансованої правозастосовної практики, здатної поєднати інтереси держави та суспільства в умовах сучасних безпекових викликів.

Результати

Аналіз сучасного стану реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану свідчить про перехідний характер його забезпечення в Україні, який поєднує класичні адміністративно-правові механізми з новими регуляторними інструментами, що виникли у зв'язку з особливим режимом державного управління [3; 5; 7; 9; 10]. Конституційне право на інформацію, будучи фундаментальною частиною гарантій громадян і невіддільною частиною індивідуальних прав людини, закріплено статтею 34 Конституції України та тлумачиться у контексті свободи виявлення поглядів, доступу до інформації та її поширення [3; 13; 14; 17].

Під час воєнного стану це право підпадає під тимчасові обмеження, які пов'язані із забезпеченням національної безпеки, оборони та охороною публічного порядку, що підтверджується відповідними змінами до нормативних актів і практикою застосування

[2; 5; 8; 9; 10; 15; 16]. Законодавча база включає Закони України «Про доступ до публічної інформації» [4], «Про інформацію» [3] та положення Цивільного кодексу України [6], які регулюють загальні правові засади доступу до інформації.

Окремі спеціальні нормативно-правові акти, що регулюють функціонування державних органів у період воєнного стану, зокрема Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [9] та Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 03.03.2022 № 73 [8], встановлюють додаткові обмеження доступу до інформації з міркувань національної безпеки. Зокрема, вказаним наказом забороняється самостійне поширення, копіювання або інше відтворення інформації, що стосується найменування військових частин (підрозділів) та інших військових об'єктів у районах виконання бойових (спеціальних) завдань, їх географічного розташування, чисельності особового складу, кількості озброєння і військової техніки, матеріально-технічних засобів, їх стану та місць зберігання, а також інших відомостей, розголошення яких може завдати шкоди обороноздатності держави [8].

На практиці виникають суттєві проблеми щодо узгодженості цих норм та забезпечення процедурної визначеності: тимчасові обмеження доступу до інформації про діяльність судів та органів влади часто впроваджуються без чітко визначених процедур, критеріїв і належного обґрунтування, що породжує правову невизначеність та ризики свавільного обмеження інформації [2; 13; 17].

У практичній площині реалізація права на інформацію в умовах воєнного стану супроводжується низкою специфічних проблем, зумовлених як об'єктивними безпековими чинниками, так і недосконалістю процедурного регулювання. Зокрема, одним із найбільш поширених проявів є тимчасове обмеження доступу до державних реєстрів, у тому числі Єдиного державного реєстру судових рішень та інших інформаційних ресурсів, що обґрунтовується необхідністю захисту національної безпеки [5; 9].

На практиці також спостерігається тенденція до збільшення випадків відмови у наданні публічної інформації або перенесення строків розгляду інформаційних запитів без належного нормативного обґрунтування. подекуди такі відмови мають узагальнений характер і не містять конкретного посилання на норми законодавства, що суперечить принципам правової визначеності та обґрунтованості адміністративних рішень [2; 4].

Окремою проблемою є розширення дискреційних повноважень органів державної влади щодо визначення обсягу інформації, яка підлягає обмеженню. Це призводить до неоднорідності правозастосовної практики та створює ризики надмірного обмеження інформаційних прав громадян. Водночас у деяких випадках спостерігається формальний підхід до розгляду інформаційних запитів, що знижує ефективність реалізації права на інформацію та підриває довіру до органів влади [13; 17].

Таким чином, аналіз практики свідчить про необхідність удосконалення адміністративно-процедурних механізмів реалізації права на інформацію, зокрема шляхом встановлення чітких критеріїв обмеження доступу та підвищення рівня обґрунтованості рішень органів влади.

З метою системного аналізу обмежень права на інформацію в умовах воєнного стану доцільно здійснити їх класифікацію за основними критеріями. Насамперед такі обмеження можуть бути поділені за підставами їх застосування, серед яких виокремлюються: забезпечення національної безпеки, оборони держави, охорона громадського порядку та захист інформації з обмеженим доступом [3; 9].

За характером застосування обмеження можуть проявлятися у формі повної відмови у наданні інформації, часткового обмеження доступу (зокрема шляхом вилучення окремих відомостей) або відстрочки у наданні інформації. Така

диференціація має важливе значення для оцінки пропорційності втручання у право на інформацію та визначення допустимих меж його обмеження.

Крім того, обмеження можуть класифікуватися за суб'єктами їх застосування, зокрема органами виконавчої влади, правоохоронними органами та іншими розпорядниками публічної інформації. Відсутність єдиних підходів до застосування таких обмежень у різних органах державної влади зумовлює фрагментарність правозастосовної практики та потребує уніфікації відповідних процедур [13; 16].

Зазначена класифікація дозволяє більш чітко визначити межі допустимого втручання у право на інформацію та сприяє формуванню системного підходу до його реалізації в умовах воєнного стану.

У сучасних умовах значну роль у реалізації права на інформацію відіграють цифрові платформи та електронні ресурси органів влади, включно з офіційними вебсайтами та соціальними мережами. Ефективне наповнення та регулярне оновлення таких ресурсів дозволяє забезпечити доступ громадян до актуальної інформації навіть за умов обмежень, накладених воєнним станом. Водночас недостатній контроль за правдивістю та своєчасністю публікацій, а також відсутність єдиних стандартів представлення даних, створює ризики поширення неповної або неточної інформації, що може негативно впливати на довіру населення до державних інституцій.

У цьому контексті окремі наукові дослідження, зокрема стаття О. В. Білоскурської, підкреслюють загальні принципи обмеження конституційних прав і свобод у період воєнного стану, наголошуючи на необхідності дотримання пропорційності та обґрунтованості обмежень, що прямо стосується і практики обмеження доступу громадян до інформації [11, с. 774].

Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» передбачає можливість обмеження окремих прав і свобод, зокрема у сфері інформації, що розширює повноваження органів державної влади у цій сфері [7]. Водночас на нашу думку, відсутність належних механізмів контролю за забезпеченням права громадян на своєчасне та повне інформування створює додаткові адміністративно-правові ризики.

У цьому контексті особливого значення набуває наукове осмислення зазначеної проблематики. Науковий аналіз, проведений Л. В. Кузенко [12] та І. А. Толкачовою з А. А. Петуховою [13], показує, що право на інформацію в умовах воєнного стану має специфічний адміністративно-правовий зміст: воно повинно поєднувати конституційні гарантії доступу з обмеженнями, необхідними для охорони національної безпеки, і водночас забезпечувати прозорість дій органів влади. Це вимагає адаптації традиційних процедур адміністративного права до особливостей воєнного режиму, зокрема шляхом застосування принципів доступності, відкритості та правомірності рішень.

Особливу увагу сучасні дослідження приділяють соціально-політичному виміру права на інформацію, який включає врахування комунікаційних ризиків, інформаційної безпеки та підтримки довіри громадян до державних інституцій [14; 15; 17; 18]. Науковці зазначають, що забезпечення права на інформацію не може обмежуватися лише юридично-технічним аспектом, а має розглядатися як частина системного врядування, яка гарантує контроль за діями органів влади, підзвітність та відповідальність.

У цьому контексті заслуговує на увагу позиція С. О. Гриненка та І. М. Зеленської [14], які зазначають, що в умовах воєнного стану реалізація права на доступ до публічної інформації на практиці значною мірою здійснюється шляхом ознайомлення громадян з інформацією, розміщеною у відкритих джерелах. У зв'язку з цим особливого значення набуває належне наповнення та своєчасне оновлення офіційних вебсайтів і сторінок у соціальних мережах розпорядників інформації.

Так, Чистякова А. С. та Костенко Д. В. зазначають, що запровадження воєнного стану в Україні суттєво трансформувало реалізацію права на інформацію, зокрема у частині збирання, зберігання, використання та поширення інформації. На думку авторів, такі

зміни проявляються у посиленні гарантій захисту журналістів, запровадженні додаткових механізмів контролю інформаційного простору та протидії дезінформації, а також у функціонуванні централізованих інформаційних платформ, зокрема телемарафону «Єдині новини». Водночас дослідники звертають увагу на недостатню прозорість критеріїв віднесення інформації до неправдивої та ризику надмірного обмеження інформаційних прав, наголошуючи, що оцінка пропорційності таких обмежень можлива переважно у ретроспективній перспективі [15].

Окремі дослідники також звертають увагу на практичні проблеми реалізації права на інформацію в умовах воєнного стану, зокрема на складнощі забезпечення доступу до публічної інформації, розширення дискреційних повноважень органів влади та неоднорідність правозастосовної практики. Наголошується, що такі обставини можуть призводити до звуження змісту та обсягу інформаційних прав громадян і потребують додаткового нормативного врегулювання та уніфікації підходів [16, с. 47].

У науковій літературі право на інформацію розглядається як комплексне конституційне право, що охоплює можливість збирання, зберігання, використання та поширення інформації у різних формах. Воно виступає не лише частиною свободи думки й слова, але й самостійним правом, яке має системоутворююче значення у структурі конституційних прав й свобод людини. Реалізація цього права є необхідною передумовою здійснення інших прав, зокрема політичних, соціально-економічних і культурних, оскільки саме доступ до інформації забезпечує реальну, а не формальну участь особи в суспільному та державному житті. Водночас ефективне здійснення права на інформацію можливе лише за умови дотримання балансу між інформаційною відкритістю та вимогами інформаційної безпеки держави, суспільства і особи [18, с. 112].

Водночас автори підкреслюють, що доступ до інформації може бути обмежений залежно від конкретних обставин з метою захисту національної безпеки, територіальної цілісності, громадського порядку або охорони здоров'я населення. При цьому розпорядники інформації не звільняються від обов'язку належного обґрунтування відмови у наданні інформації: таке рішення має бути вмотивованим і відображати причинно-наслідковий зв'язок між можливим розголошенням інформації та шкодою, якої воно може завдати.

Автори також наголошують, що право на доступ до інформації не є абсолютним, однак неприпустимою є практика ігнорування інформаційних запитів, поданих у встановленому законом порядку [14, с. 235].

У практичному плані ефективного забезпечення права на інформацію потребує розробки уніфікованих адміністративних процедур, що включають:

- визначення чітких умов та підстав обмеження доступу до інформації;
- встановлення механізмів оскарження рішень органів влади;
- регламентацію строків надання публічної інформації та контроль за їх дотриманням;
- застосування принципу пропорційності та мінімізації втручання у конституційні права громадян [13; 14; 15; 16].

Сучасна практика показує певну фрагментарність правозастосування: обмеження доступу до інформації у різних випадках носить декларативний або надмірно жорсткий характер [10; 18], що створює перешкоди для ефективного здійснення інформаційних прав громадян та підриває довіру до державних інституцій.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що забезпечення права на інформацію в умовах воєнного стану потребує комплексного адміністративно-правового підходу, який поєднує нормативні рамки, процедурні гарантії та контроль за діяльністю органів влади. Такий підхід дозволяє запобігати свавільному обмеженню прав громадян, підвищує передбачуваність і законність адміністративних рішень та сприяє утвердженню демократичних принципів публічного управління.

Висновки

Реалізація права на інформацію в умовах воєнного стану є критично важливою частиною ефективного функціонування системи адміністративного управління та гарантії конституційних прав громадян. На підставі проведеного дослідження можна стверджувати, що введення воєнного стану трансформує класичні адміністративно-правові механізми доступу до публічної інформації. Такі трансформації охоплюють усі стадії інформаційної діяльності – від збирання до поширення інформації – та супроводжуються значним посиленням ролі держави у регулюванні інформаційних потоків, впровадженню додаткових механізмів контролю інформаційного простору і протидії дезінформації, а також встановленням обмежень, пов'язаних із національною безпекою та обороною. Водночас це створює складнощі у дотриманні принципів законності, пропорційності та правової визначеності, а також зумовлює ризики надмірного обмеження інформаційних прав, оцінка яких можлива переважно у ретроспективній перспективі [15].

Науковий аналіз демонструє, що сучасна нормативна база України щодо реалізації права на інформацію у воєнний час характеризується певною фрагментарністю. Поряд із законами «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації» значну роль відіграють спеціальні нормативні акти воєнного часу, укази Президента та відомчі документи органів влади. Проте практика їх застосування часто супроводжується відсутністю чітко визначених процедур, критеріїв допустимості обмежень та належного обґрунтування рішень, що підвищує ризик свавільного обмеження конституційних прав громадян. З огляду на це, для досягнення ефективного балансу між національною безпекою та правами людини необхідна уніфікація процедур та встановлення прозорих стандартів правозастосування.

Важливим аспектом є адаптація загальних принципів адміністративного права до умов воєнного стану. Зокрема, принципи відкритості, доступності та правомірності рішень органів влади мають бути реалізовані через визначення чітких умов і підстав обмеження доступу до інформації, встановлення порядку подання та розгляду інформаційних запитів, регламентацію строків надання інформації та забезпечення механізмів оскарження рішень. Застосування таких процедурних стандартів дозволить мінімізувати ризики порушення прав громадян та сприятиме формуванню передбачуваної та прозорої правозастосовної практики.

Особливу увагу слід приділити адміністративному контролю за дотриманням права на інформацію. Ефективний контроль повинен включати не лише моніторинг процедур подання і розгляду запитів, а й оцінку пропорційності обмежень, їх обґрунтованості та відповідності конституційним стандартам. Такий підхід сприятиме утвердженню довіри громадян до органів влади, а також підвищенню ефективності державного управління у складних умовах воєнного стану.

Подальший розвиток адміністративно-правового регулювання реалізації права на інформацію потребує комплексного та системного підходу. Це передбачає удосконалення нормативно-правової бази шляхом конкретизації критеріїв допустимості обмежень права на інформацію та запровадження уніфікованих стандартів діяльності органів публічної влади, уніфікацію адміністративних процедур для забезпечення прозорого алгоритму подання, розгляду та оскарження інформаційних запитів, посилення механізмів контролю та юридичної відповідальності органів влади, що здійснюють обмеження доступу до публічної інформації, а також адаптацію міжнародних стандартів прав людини до умов воєнного стану, що сприятиме балансуванню національної безпеки та захисту прав громадян.

З метою мінімізації суб'єктивізму розпорядників інформації, пропонується законодавчо закріпити обов'язок державних органів використовувати "трискладовий тест" не лише як аналітичний інструмент, а як обов'язковий елемент письмової відмови

у наданні інформації, що дозволить чітко розмежовувати інтереси національної безпеки та безпідставне обмеження прав громадян. Лише системне поєднання нормативних, процедурних та контрольних інструментів дозволить сформувавши збалансовану практику правозастосування, здатну поєднувати інтереси держави та конституційні права громадян. Таке рішення має стратегічне значення для розвитку правової держави та зміцнення демократичних принципів публічного управління в умовах сучасних безпекових викликів.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
2. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
4. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
5. Рішення Ради суддів України щодо обмеження доступу до публічної інформації в умовах воєнного стану, 2022. URL: <https://rsu.gov.ua/> (дата звернення: 24.03.2026).
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
7. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
8. Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану (зі змінами, внесеними згідно з наказами № 196 від 12.07.2022; № 266 від 03.10.2022; № 49 від 27.02.2023; № 51 від 03.02.2024; № 31 від 17.01.2025) : Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 03.03.2022 № 73. URL: <https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/nakaz-golovnokomanduvacha-zsu-vid-03-03-2022-roku-73-zi-zminami> (дата звернення: 24.03.2026).
9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 24.03.2026).
10. Про продовження воєнного стану : Укази Президента України (№ 133/2022, № 259/2022, № 2263-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 24.03.2026).
11. Білоскурська О. В. Обмеження та захист прав людини в умовах збройного конфлікту: міжнародний і національний виміри. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 10 (64). С. 774–782. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-774-782](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-774-782)
12. Кузенко Л. В. Правове регулювання права громадян на інформацію в сфері державного управління : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Запорізький держ. ун-т. Харків, 2003. 173 с.
13. Толкачова І. А., Петухова А. А. Роль засобів масової інформації в реалізації права на інформацію в Україні. Сучасна університетська правова освіта і наука : матер. VIII Міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, НАУ, 23 лют. 2018 р.). Тернопіль : Вектор, 2018. Т. 1. С. 252–254.
14. Гриненко С. О., Зеленська І. М. Особливості реалізації права на доступ до інформації в Україні в умовах воєнного стану в світлі європейських стандартів. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 7. С. 233–235. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/53>.

15. Чистякова А. С., Костенко Д. В. Трансформація права на інформацію в умовах воєнного часу. *Legal Bulletin*. 2024. № 14. С. 81–90. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2024-14-A11>.

16. Ключ Ю. О. Реалізація права на інформацію в умовах воєнного стану: проблеми і виклики. *Вісник Національного університету*. 2025. № 2. С. 45–53. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/3507d8e9-1515-4057-852b-16c6c138ccdf/download> (дата звернення: 24.03.2026).

17. Кондратенко В. М., Сокурєнко О. А. Адміністративно-правові засади забезпечення інформаційної безпеки та доступу до публічної інформації в діяльності правоохоронних органів сектору національної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Вип. 89, ч. 2. С. 452–457. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.69>.

18. Фурман В. В. Право на інформацію в системі конституційних прав людини і громадянина. *Constitutional Statesmanship*. 2024. № 1. С. 100–110. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2024.1.11>.

References (APA 7th edition)

1. Constitution of Ukraine. (1996, June 28). No. 254k/96-VR. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>

2. Law of Ukraine on Citizens' Appeals. (1996, October 2). No. 393/96-VR. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>

3. Law of Ukraine on Information. (1992, October 2). No. 2657-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

4. Law of Ukraine on Access to Public Information. (2011, January 13). No. 2939-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

5. Council of Judges of Ukraine. (2022). Decision on restricting access to public information under martial law. <https://rsu.gov.ua/>

6. Civil Code of Ukraine. (2003, January 16). No. 435-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

7. President of Ukraine. (2022, February 24). Decree on the introduction of martial law in Ukraine (No. 64/2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

8. Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine. (2022, March 3). Order on the organization of interaction between the Armed Forces of Ukraine, other defense components, and media representatives under martial law (No. 73, as amended). <https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/nakaz-golovnokomanduvacha-zsu-vid-03-03-2022-roku-73-zi-zminami>

9. Law of Ukraine on the Legal Regime of Martial Law. (2015, May 12). No. 389-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

10. President of Ukraine. (2022). Decrees on the extension of martial law (Nos. 133/2022, 259/2022, 2263-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/>

11. Biloskurska O. V.. (2025). Obmezhenia ta zakhyst prav liudyny v umovakh zbroinoho konfliktu: Mizhnarodnyi i natsionalnyi vymiry. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, (10(64)), 774–782. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-774-782](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-774-782)

12. Kuzenko L. V.. (2003). *Pravove rehuliuвання права hromadian na informatsiiu v sferi derzhavnoho upravlinnia* (Doctoral dissertation, Zaporizhzhia State University).

13. Tolkachova I. A., & Petukhova A. A.. (2018). Rol zasobiv masovoi informatsii v realizatsii prava na informatsiiu v Ukraini. In *Suchasna universytetska pravova osvita i nauka* (Vol. 1, pp. 252–254). Vektor.

14. Hrynenko S. O., & Zelenska I. M.. (2022). Osoblyvosti realizatsii prava na dostup do informatsii v Ukraini v umovakh voiennoho stanu v svitli yevropeiskykh standartiv. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (7), 233–235. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/53>
15. Chystiakova A. S., & Kostenko D. V.. (2024). Transformatsiia prava na informatsiiu v umovakh voiennoho chasu. *Legal Bulletin*, (14), 81–90. <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2024-14-A11>
16. Klius Yu. O.. (2025). Realizatsiia prava na informatsiiu v umovakh voiennoho stanu: Problemy i vyklyky. *Visnyk Natsionalnoho universytetu*, (2), 45–53. <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/3507d8e9-1515-4057-852b-16c6c138ccdf/download>
17. Kondratenko V. M., & Sokurenko O. A.. (2025). Administratyvno-pravovi zasady zabezpechennia informatsiinoi bezpeky ta dostupu do publichnoi informatsii v diialnosti pravookhoronnykh orhaniv sektoru natsionalnoi bezpeky. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 89(2), 452–457. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.69>
18. Furman V. V.. (2024). Pravo na informatsiiu v systemi konstytutsiinykh prav liudyny i hromadianyna. *Constitutional Statesmanship*, (1), 100–110. <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2024.1.11>